

АНОТАЦІЯ
навчальної дисципліни

«Основи міжкультурної комунікації» (англ. мовою)

(ВИБІРКОВА ДИСЦИПЛІНА)

Опис дисципліни

Кількість кредитів – 3

Загальна кількість годин – 90 год.

Семестр – 8

Лекції – 20 год.

Практичні, семінарські – 40 год.

Самостійна робота – 30 год.

Вид підсумкового контролю – залік.

Керівник курсу: Лобода В. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи.

Анотація дисципліни: Дисципліна є **вибірковою** складовою навчального плану.

Як вибіркова складова, вивчення дисципліни дозволить студенту сформувати індивідуальну освітню траєкторію.

Мета вибіркової навчальної дисципліни «Основи міжкультурної комунікації» (англ. мовою) - сформувати у студентів систему уявлень про теорію і практику міжкультурної комунікації та підвищити рівень культурного інтелекту та обізнаності студентів.

Завдання курсу:

- дослідити культурну самосвідомість, іншу культурну свідомість та динаміку, що виникає у взаємодії між ними;
- зрозуміти, як процеси спілкування відрізняються між культурами;
- визначити проблеми, які виникають внаслідок цих відмінностей у міжкультурній взаємодії, та вивчити способи їх творчого вирішення;
- розкрити важливість ролі контексту та влади у вивченні міжкультурної комунікації;
- набути знань, навичок та ставлення, що підвищують міжкультурну компетентність.

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність:

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності, процесу навчання, що передбачає проведення досліджень та застосування певних теорій, методів соціальної роботи, соціально-психологічної реабілітації та науково-дослідної, науково-педагогічної діяльності характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- ЗК8.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК9.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК10.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК12.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК13.** Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
- ЗК14.** Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК15.** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності:

ФК7. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

ФК8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.

ФК10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

ФК14. Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.

ФК15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

Зміст дисципліни:

Тема 1. Теоретичні основи міжнародної комунікації та співпраці. Культура та культурні стандарти. Національні та організаційні культури.

Тема 2. Культурні виміри. Міжкультурна перцепція. Міжкультурні контакти, приклади.

Тема 3. Основні категорії міжкультурної комунікації: нація, народ, етнос. Національно-етнічна свідомість. Менталітет. Етос. Конфлікт «свого» і «чужого». Національний стереотип. Національно-культурний символ.

Тема 4. Картина світу як віддзеркалення свідомості. Мовна картина світу. Концептуальна картина світу. Чинники відмінностей між мовними і концептуальними картинами світу. Ціннісна картина світу. Національні цінності.

Тема 5. Часова і просторова картини світу. Сутність вербальної комунікації. Звуковий аспект мови. Лексика і фразеологія. Лексична конотація в мовних культурах.

Тема 6. Внутрішня форма слова. Міжмовні омоніми. Безеквівалентна лексика і фонові знання. Звертання. Інші способи мовного вираження національної специфіки. Виміри національної культури за Г. Хофстеде (G. Hofstede).

Тема 7. Сутність, основні види і функції невербальної комунікації. Мовчання як форма комунікації. Міжкультурні відмінності невербальних кодів комунікації. Зовнішній вигляд і одяг. Мова тіла. Паралінгвальні засоби комунікації. Проксеміка.

Тема 8. Лакуни – базові елементи національної специфіки лінгвокультурної спільності. Типи лакун. Національно-специфічні (лакунізовані) особливості мовлення. Етикетні характеристики актів спілкування, рольові особливості спілкування, номенклатура текстових стереотипів. Зіставлення у процесі міжкультурної комунікації «образів» культур. Толерантність. Природний і штучний білінгвізм. Рецептивний, репродуктивний і продуктивний білінгвізм. Поняття інтерференції. Культурний шок і аккультурація, її етапи. Інтеркультурні контакти.

Рекомендована література

Базова

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник / Ф. С. Бацевич. – 2-ге вид., доп. – К. : ВЦ «Академія», 2009. – 376 с.
2. Гестеланд Р. Р. Кросс-культурное поведение в бизнесе / Р. Р. Гестеланд. — Днепропетровск : ООО Баланс-Клуб , 2003. — 189 с.
3. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу : монографія / І. О. Голубовська. — К. : Логос, 2004. — 284 с.

4. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посіб. / В. М. Манакін. — К. : ВЦ «Академія», 2012. — 288 с.
5. Hall, Edward T., Hall, Mildred Reed. Understanding Cultural Differences / Mildred Reed, Hall. — Yarmouth, Maine : Intercultural Press Inc., 1990.
6. Hofstede, Geert. Cultures and organizations: software of the mind / Curt Hofstede. — London : McGraw-Hill Book Company (UK) Limited, 19 Hofstede, G. & Peterson, M.F. National values and organizational practices. In N. M. Ashkanasy, C. P. M. Wilderom & M. F. Peterson (Eds), Handbook of organizational culture and climate ; London: Sage, 2000. — 401—591.

Допоміжна

7. Holliday A., Hyde M., Kullman J. Intercultural Communication: an advanced resource book. — Routledge, 2004. — 250 p.
8. Novinger, Tracy. Intercultural Communication: a Practical Guide / Tracy Novinger. — Austin, TX : University of Texas Press, 2001. — 230 p.
9. Thomas A., Kinast E.-U., Schroll-Machl S. Handbook of Intercultural Communication and Cooperation. Volume 1: Basics and Areas of Application. 2nd revised edition. - Vandenhoeck & Ruprecht, 2010. — 416 p.
10. Wierzbicka Anna. Understanding Cultures through Their Key Words (English, Russian, Polish, German, and Japanese) / Anna Wierzbicka. — New York, Oxford University Press, 1997. — 328 p.

Інтернет-ресурси:

[Geert Hofstede. Insights: Country Comparison \(Ukraine\)](#)